

NOVI SLOV. ŠTAJERC

IZ NARODA ZA NAROD.

„Novi Slovenski Štajerc“ izhaja vsakega 10., 20. in 30. v mesecu. — Naročnina za celo leto 2 K, za pol leta 1 K, za četrť leta 50 vin; plačuje se naprej. — Posamezna šteť 6 v. Oznanila po dogovoru. Denar in reklamacije se pošiljajo na: Upravništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani. Dopisi pa na: Uredništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani.

Sadovi nesloge in osebne mržnje.

Takoj po ločitvi jugoslovanskih poslancev v dve skupini smo izrekli, da nam bo to narodno in gospodarsko škodovalo in da storijo velik greh nasproti svojim volilcem tisti, ki se protivijo za vsako ceno združitvi. Sedaj so se že začele kazati posledice tega nesrečnega postopanja.

Prišlo je do prenovitve ministerstva. Ministrov je sedaj 13. Vse večje stranke so dobile svoje zastopnike v ministerstvu, le mi Slovenci s Hrvati spet ne. Pa to še ni vse! Ministerski predsednik baron Beck ni samo preziral hladnokrvno v dve skupini razcepljenih slovenskih in hrvatskih poslancev, ampak dal nam je takorekoč povrh še klofuto, kajti za štajersko-koroške Nemce bo pozvan v ministerstvo kot zaupnik in sotrudnik nemškimi ministrom koroški nemški poslanec Dobernig s posebnim namenom, da bo pazil in gledal, kje bi se dala Slovincem vzeti še kaka pičla drobtina od tega, kar imamo. Ni dovolj, da nas vlada prezira in zatira, kjer le more, ni dovolj, da nesposobni in nepotrebni uradniki mučijo, dražijo in ošabno zavračajo naše kmetsko ljudstvo, ker vedo, da imajo zaslombo pri višjih, ni dovolj, da se delijo nam pravice tako, kakor ne dela tega najslabša mačeha svoji pastorki, priti je moral še poseben zaščitnik v ministerstvo za vso to protiljudsko, krivično početje. Izsesati z visokimi davki nas znajo, a dati nam pravice, spoštovati našo narodnost, skrbeti za zboljšanje položaja bednemu našemu ljudstvu, tega nočejo. Naši poslanci pa, ki so mogočni samo tedaj, kadar se ubogim kmetiskim param zidajo z lepimi besedami svetli, zlati gradovi v oblake na shodih, ne čutijo in nočejo skušati odpraviti sramote in ponižanja, nočejo složno nastopiti.

Poslanec ptujskega okraja, dr. Ploj, je že pred volitvami na vseh shodih naglašal, kako nujno potrebno je za naš slovenski narod sploh in kmete posebej, da se združijo vsi naši poslanci ter z združenimi močmi skušajo doseči za naše ljudstvo to, kar ljudstvo potrebuje in kar so mu poslanci obljubili. Enako je mislil od štajerskih poslancev tudi dr. Benkovič ter Roblek in Ježovnik. Enako so mislili vsi poslanci v Istri in Dalmaciji, a dr. Krek in dr. Šusteršič ter dr. Korošec in njihovi privrženci so bili proti temu,

in s tem so dosegli, da so sedaj naši poslanci prezirani, da nimajo tiste veljave kakor bi jo lahko imeli in kakor zahtevajo to naše potrebe.

Spominjamo se, da je na shodih v preteklem poletju naglašal dr. Korošec kaj rad, da je »Slovenski klub« zvezan ali v soglasju s katoliškim češkim klubom. Pri sedanji sestavi ministerstva pa se je izkazalo, da to ni res. Češki poslanci »katoliške stranke« so se zvezali z češkimi liberalci, zvezali so se s češkimi agrarci, ker vedo, koliko koristijo s tem svojim volilcem in svojemu narodu. Naši slovenski poslanci, katerih je manje in ki imajo desetkrat bolj pomoči, podpore in zaslombe potrebnih kmetiskih volilcev, ti se niso mogli združiti, da bi pokazali složno in odločno vladi in drugim strankam, da se ne dajo teptati in tako prezirati.

Pa mi nočemo šuntati proti nikomur, mi odkrivamo le, kaj je nepravilno in škodljivo, nas boli preziranje in zapostavljanje našega naroda in naših koristi. Beda, pomanjkanje in trpljenje našega kmetiskega ljudstva ni »liberalno« in tudi ne »klerikalno« in če hočete v vseh panogah lajšati to ter vršiti tako svojo poslansko in pravo krščansko dolžnost, morate ravnati in nastopati brez osebne mržnje, brez strasti odločno, složno in strpljivo, da dosežete vsaj nekaj od tega, kar ljudstvo od vas pričakuje, da ne skusite ob prihodnji priložnosti zopet bridke resnice starega pregovora »Sloga jači, nesloga tlači«.

Izjava.

Prihajajo nam še vedno vesti, da vsled nepravilnega ravnanja Križmana pri »Slov. Štajercu« ne zapajo nekteri našemu listu, akoravno bi ga radi čitali in naročili; izjavljamo torej sledeče:

1. »Novi Slov. Štajerc« ni imel s Križmanom nikdar nobenih zvez, torej naš list ne more biti odgovoren za to in ne zasluži nezaupanja, ki ga imajo upravičeno ljudje proti Križmanu.

2. »Novi Slov. Štajerc« ima trdno stališče in ne bo nobenega naročnika ogoljufal ni za vinar.

3. »Novi Slov. Štajerc« je čisto neodvisen in bo odločno, pošteno in vstrajno čuval in branil naše gospo-

Priporočajte, naročajte in širite „Novi Slov. Štajerc“!

darske in splošne narodne koristi, povedal pa bo tudi vedno jasno in odločno, kar se pri nas iz osebne mržnje ali strankarske strasti stori škodljivega za naš narod.

S ponosom se bo opiral na razsodno naše kmet-sko ljudstvo, med katerim ima častno število vstrajnih sotrudnikov.

4. Ako je kdo list naročil, pa ga redno ne dobi naj nam takoj naznani. List se ni zakasnil nobenkrat razven, če je bil zaplenjen, in krivi so le razni naši sovražniki, kateri delajo skrito in očito proti listu, ako ga niste redno prejeli.

Komur je ljuba odločna, prosta sodba, kdor hoče spoznavati izdajalske nakane naših nemčurskih nasprot-nikov, kdor se hoče navduševati za lepoto in čast na-šega slovenskega materinskega jezika ter čitati pouk o važnih političnih in gospodarskih zadevah, naj na-roči »Novega Slov. Štajerca«. Kdor pa ima kak nasvet ali hoče spremembe, naj odkrito in pošteno nasvetuje ter sodeluje.

Mi imamo le en cilj: Pošteno poučevati in kori-stiti našemu ljudstvu.

Uredništvo in upravništvo »Nov. Slov. Štajerca«.

Kratka zgodovina slovenskega naroda.

(Pavel Poljanec.)

(Dalje.)

Kmetiski panti.

Ljudstvo je živelo v obupnem položaju pod trdo vlado grajskih gospodarjev. Davki so naraščali zaradi mno-gih vojsk in nevolj, a vse to je imel kmet na svojih ramah, »da je komaj dihal«. Gospodi je hodil na ra-boto, kjer se je ravnalo z njim, kakor s psom, doma pa mu je zaostajalo delo. Ko pa so prihrumeli Turki, zaprla se je gospoda za varnimi zidovi, le kmet ni imel zavetišča, le njemu se je pomandrala pšenica in zažgala koča. A kljub temu je moral dajati desetino in vedno večje davke.

Ali je čudo, da se je končno razsrdila kmet-ska misel: »Zakaj ti naj plačujem in delam, ko me samo tepeš in se v sili ne zmeniš zame?..«

Mrmranje je naraščalo v glasne pritožbe in na-zadnje v punt.

Prve vstaše so lahko razganjali grajščaki s svo-jimi hlapci in si jih spet pokorili, toda nezadovoljnosti niso utišali.

Prvi večji upor je bil na Koroškem l. 1478. Kmečke trume so napadle in pregnale nekaj grajščakov. Na nesrečo pa so pridrveli ravno Turki v deželo. Kmetje so se jim ustavili sami v bran, toda Turki so jih po-bili in konec je bilo prvega punta. Grajščaki pa so z novim pogumom divjali, zapirali uporne kmete v glo-boke grajske kleti in jih mučili.

Ker je za vojske zoper Turke bilo treba mnogo denarja, začel se je pobirati nov davek, takozvani turški davek. To novo breme so naložili grajščaki se-veda zopet kmetom. Podložniki že niso zmagovali več. Najhuje se je godilo kmetom, ki so bili podložniki ko-čevskega grofa Turna. V hudi sili so kmetje ubili tega grofa.

To je bilo znamenje za drugi punt l. 1515, ki se je razširil bliskoma po vseh slovenskih pokrajinah.

Kmalu se je zbralo do 30.000 upornikov, ki so zahtevali staro pravico, »staro pravdo«. Uporniki so poslali k cesarju poslanca, a cesar jih je samo opo-minjal k miru ter jim obljubil, da zapove grajščakom, da bo ostalo vse pri »stari pravdi«. Grajščaki pa se cesarjevi zahtevi niso hoteli ukloniti in zato je zadiv-al 2. punt. S kosami, puškami, sekirami so pobijali kmetje gospodo, gostili se v gradeb z grajskim vinom in napadali grad za gradom 3 mesece.

A tudi grajščaki so se združili, poklicali si pomoč cesarskih vojakov in premagali kmetske čete na mno-gih krajih. Kruto in neusmiljeno so ravnali z upor-niki. —

Tudi v drugem puntu so torej imeli uporniki slabo srečo.

Grajščaki so jim naložili za večno kazen nove težke davke, ki so jih nosili kmetje v tihi jezi kakih 60 let.

In izbruhnila je tretja velika vstaja l. 1573., ki jo je povzročil najbolj neusmiljeni grof Tah na Hrvatskem. Kmetje so se dogovorili in poslali svoje zaupnike po vsem Kranjskem in slovenskem Štajerskem, ki so kli-cali in vabili k puntu. Voditelja kmetov sta bila Matija Gubec in Ilija Gregorič. Zopet se je zbralo do 20.000 upornikov, ki so se razdelili v tri čete. Pa zgodilo se je isto, kar pri drugem puntu: Grajščaki so z vodite-ljem Joštom Turnom in s pomočjo cesarske vojske pobili kmetske čete; Gubec so vjeli in ga kronali v Zagrebu z razbeljeno krono v zasmeh kot kmečkega kralja.

Ljudstvo torej ni doseglo »stare pravde«. Manj-kalo mu je dobrih vodnikov.

Dolgo je zdihovalo ljudstvo še pod grajščinskim jarmom. Nova doba mu je šele nekoliko olajšala težko stanje.

O tem se govori v zgodovini nove dobe.

Važni dogodki in iznajdbe krog leta 1500.

Krog leta 1500 so mesta zelo obogatela in napre-dovala.

Človeški um je pokazal svetu mnogo imenitnih iznadb, kakor tisk knjig, lep in cen papir, smodnik itd.

Leta 1492. je odkril Krištof Kolumb novi svet, Ameriko.

V našem cesarstvu je vladal takrat cesar Maksi-miljan, ki se je zelo zanimal za Slovence in mnogo hodil po naših krajih. Maksimiljan si je pridobil leta 1500 tudi Goriško. Odsihdob je torej združen skoro ves slo-venski narod pod eno vlado, samo žal, da smo razdrobljeni na mnogo dežel, kar je naša največja škoda.

Poleg turških vojsk so divjale za Maksimiljana še vojske z Lahi (Benečani).

Leta 1526. so premagali Turki ogrskega in češkega kralja Ludovika II. pri Mohaču. Kralj Ludovik, ki ni imel otrok, je poginil na begu iz grozne bitke. Čehi so si zvolili nato kraljem Ferdinanda Habsburškega, za Čehi pa tudi Ogri in Hrvatje.

Tudi Ferdinand se je moral mnogo bojevati s s Turki, ki so prišli l. 1529. oblegat celo Dunaj. Du-naja sicer niso dobili, toda opustošili so popolnoma slovenske pokrajine.

Družba sv. Cirila in Metoda in družba sv. Mohorja.

Družba sv. Cirila in Metoda in družba sv. Mohorja sta dva mogočna stebra slovenske izobrazbe, napredka in kulture sploh. Tisti, ki izpodkupa eno ali drugo, podira stebre naše kulture, ubija slovenski narod. Zato vas kličemo rojaki slovenski, k treznosti, k strpnosti k skupnemu delu. Nekterim je osebnost in strankarska strast prešla tako v kri, da morajo nasvetovati povsod, naj se razdira, ako nimajo ravno oni pri tem odločilne besede. Taki ljudje so naše narodno prokletstvo, oni so naši najhujši, najnevarnejši narodni nasprotniki, čeravno sami mislijo ali pa se vsaj hlinijo, da so pošteni narodnjaki. Ne razdirati, ne hujskati proti in jemati veselja drugim, ampak truditi se, da se oboje spopolni, da dosega popolnoma svoj namen, to bodi naš cilj. V vseh zadevah, ki so za življenje in napredek slovenskega naroda neobhodno potrebne, delujmo skupno, složno, požrtvovalno. Vedno nam bodi narod in njegova korist zvišena nad stranko.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja slavno občinstvo na narodni kolek v prid družbe. Županstva, hranilnice in posojilnice, razne zadruge in druga narodna društva blagovolijo naj na svoja pisma prilepiti n a r o d n i k o l e k. A tudi privatniki naj to store! Ako bode vsaka Slovenka in vsak Slovenec prilepil na pismo ali razglednico narodni kolek, dobila bode družba dosti več dohodkov, kakor do sedaj. — Leta 1906 znašal je dohodek narodnega koleka skupaj 4433 K 24 v. Letos ne smemo zaostati, ne smemo iti rakovo pot. Dobiti moramo vsaj toliko, če ne več, kakor lansko leto. Slovenci in Slovenke, sezajte tedaj pridno po narodnem koleku. N a v s a k o p i s m o i n r a z g l e d n i c o n a r o d n i k o l e k!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila začetkom oktobra t. l. računske, oziroma gostilničarske listke. To je nov vir dohodkov družbi. Ako se bodo zahtevali ti računski listki dosledno vsikdar in povsod v restavracijah in trgovinah, bode družba prodala istih neizmerno veliko, vsakoletni dobiček bode precejšni steber naši družbi. En rač. listek stane 2 h. Tak prispevek zmaga lahko vsak gost. Gostilničarji in trgovci pa nimajo pri nakupu nobene škode, ampak še dobiček, ker dobe naročniki 10% popusta. Dobivajo se v družbeni pisarni v Ljubljani, »Narodni dom« popoldne od 3. — 6. ure. Vnanji naročniki jih dobe poštine prosto. Znesek se naj pošlje po nakaznici, ali pozneje, ko prejmejo listke, po čekovni položnici. Veliko gostilničarjev je listke že naročilo. — Živel! nasledniki!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani nam javlja, da je sklenila »Slovenska Matica« v Ljubljani kolekovati svoja pisma z narodnim kolekom. Naj bi bilo to dejstvo v spodbudo vsem narodnim društvom!

Domače novice.

Politični shodi. Državni in deželni poslanec dvorni svetovalec dr. Miroslav Ploj priredi v nedeljo dne 24. nov. t. l. predpoldne ob 8. shod v Mali vasi v gostilni

g. Ivana Murkoviča in popoldne ob 3. pri sv. Lovrencu v Slov. Goricah v gostilni g. Koserja.

Poročal bo o svojem delovanju in drugih politično gospodarskih vprašanjih.

Brez vsakega hujskanja se hočemo pogovoriti tudi o naših kmetiskih potrebah.

Ptuj. Pri stavbenem mojstru Celottiju je razletela posoda z 10 kg karbolineja ter napravila v hiši nekaj škode. Gasilci so zabranili večjo nesrečo.

Pri sv. Marku niže Ptuja je utonil 5-letni fantek Mihael Kuhar. Padel je iz čolna v deročo Dravo.

Pazite na denar! V Ptujju so dobili ponarejene krone. Spoznati jih je lahko na nečistem glasu. Tudi napisa ob robu nimajo, sicer pa so dobro ponarejene. Pazite torej povsod, da vas ne opehari kak goljuf s tem ali drugim ponarejenim denarjem.

Ornig hoče napraviti v Ptujju gospodinjsko šolo za kmetška dekleta. Mi pa pravimo, da rabi Ornig najbolj sam temeljitega pouka, da bo vedel pametno in previdno gospodariti, saj smo mu dokazali v večih slučajih, kako zapravljivo je posebno ravnal z okrajnim denarjem. Kako je zadolžil Ptuj, tega že ne morejo prenašati mirno več niti njegovi — najožji prijatelji.

Občina Koračice pri sv. Tomažu se bo imenovala od sedaj naprej: Sv. Tomaž, ker ji je sprememba imena dovoljena.

Gornja Radgona. Izvolitev g. Ivana Trstenjaka kot načelnika in g. Jakoba Zemljiča kot podnačelnika našega okrajnega zastopa je bila od cesarja potrjena. Tako je minila slava našega Wratschka, začela se bo spet v Mariboru pred sodnijo zaradi podkupovanja pri volitvah. Pa ta slava bo žalostna.

Iz Gornje Radgone. Obravnava proti znanemu renegatu Francu Wratschko in drugovom radi podkupovanja pri zadujih volitvah v okrajni zastop gornjeradgonski, se je vršila dne 15. nov. pri c. kr. okrožnem sodišču v Mariboru.

Požar je vničil v noči dne 1. nov. gostilničarju g. Ant. Divjaku pri Kapeli. Sumi se, da je zažgala hudobna roka. Škoda je precejšnja, to tembolje, ker poškodovani ni bil zavarovan.

Upravna Pesnice in Hudinje. Cesar je potrdil med drugim tudi sklep štajerskega deželnega zbora glede uravnave Hudinje v celjskem okraju in Pesnice v prvem ali gornjem delu v mariborskem okraju. Upamo, da sklene na podlagi predlogov slovenskih poslancev uravnavo Pesnice tudi v srednjem delu že v prihodnjem zasedanju, da se delo ne pretrga.

V Mariboru začnejo zidati prihodnje leto sokolski dom in sicer v Lajteršbergu. Gotovo bo »Sokol« silno veliko pripomogel k probuji narodne zavednosti, narodnemu ponosu in izobrazbi, ako bo tako krepko nadaljeval, kakor je pričel. — Porotno sodišče mariborsko prične svoje zasedanje 1. decembra. — »Mariborski slov. trgovski klub« priredi 23. t. m. zabavni večer. Nastopi prvič slov. salonski orkester in trgovski kvartet.

Na mariborskem učiteljišču dijaki nočejo več imeti učitelja Majcena in pravijo, da je surov in nič ne zna. Ta teden so zapustili njegovo uro vsi nemški in slovenski dijaki. Niti eden ni ostal v šolski sobi. Mi tudi

mislimo, da morajo biti na učiteljišču temeljito izobraženi profesorji, da bodoče učitelje res kaj dobrega in temeljitega naučijo. Če so izvrstni profesorji, bodo tudi učitelji dobri in to je le v korist našim ljudskim šolam.

Sv. Urban pri Ptuj. Tukajšnja pošta dobi po prizadevenju državnega poslanca dr. Miroslava Ploja za raznašanje pisem in poštinih pošiljatev poštnege sela. S tem je izpolnjena tozadevna želja kmetov pri sv. Urbanu.

Za Haložane je dovolilo notranje in finančno ministerstvo visoko podporo. Trudapolno prizadevanje, razna pota na glavarstvo, namestništvo in ministerstvo našega delavnega poslanca dvornega svetovalca dr. Ploja so imela torej popolen uspeh.

Po 32letnem službovanju je našel smrt pri svojem poslu delavec Franc Šteher iz Maribora. Služil je namreč pri paromlinarju Scherbaumu in padel pri delu s poda v shrambo za otrobe in se v njih zadušil.

Nered in polom pri Št. Iljski nemški posojilnici. Že več časa se je govorilo, da pri nemškutarski posojilnici v Št. Ilju ni vse prav. Sedaj pravijo, da se razpusti, ako »Südmarka« temu kruljavemu nemškutarskemu zavodu ne priskoči na pomoč z večimi ti-sočaki.

Javno se zahvaljujejo svojemu poslancu dr. Ploju občine Hum, Loperšice-Frankovci in Šalovci. Kakor znano, je tukaj pobila hudo toča. Sedaj je dal za vsako vas dr. Ploj po 100 kron, da se razdelijo med najrevnejše. To je njegovo osebno darilo. Kar bo na njegovo posredovanje odnehala država posebej pri davku, tega bodo deležni vsi posestniki.

Poljčane. Ustrelil se je tukajšnji trgovec Maks Šumer, ker je bil neozdravljivo bolan in ni hotel počasno hirati.

Nadomestna volitev v deželni zbor v celjskem okraju. Kakor smo že poročali, obolel je velezaslužni poslanec dr. Dečko na umu in ni upanja, da ozdravi. Vsled tega je na njegovo mesto razpisana dopolnilna volitev, ki se vrši 23. januarja 1908 in morebitna ožja volitev dne 27. jan. 1908. Že sedaj se je začelo volilno gibanje. Kdor pozna, kako težko nalogo imajo naši deželni poslanci vsled velikanske nemške premoči, kdor ve, kako morajo previdno, premišljeno in oprezno soditi vladajoče razmere ter skušati, da pridejo do veljave, ta bo znal oceniti pomen volitev.

Pozivljamo odločujoče kroge, naj se zavedajo v polni meri važnosti in odgovornosti, ter naj po tem izberejo pravega kandidata, ki bo vreden naslednik bivšega delavnega in spretnega poslanca dr. Dečko-ta.

Spremembe vojaških bivališč. Od časa do časa menjajo polki svoja bivališča. V naših krajih so sledeče spremembe v prihodnjem letu:

Divizijski topničarski polk št. 4 se premesti iz Radgone v Zagreb, Bosenski infanterijski polk št. 4 iz Dunaja v Trst. Dragonski polk št. 5 se premesti iz Dunajskega novega mesta v Gorico, Ljubljano, Slov. Bistrice, Maribor. Dragonski polk št. 4 pojde iz Maribora, Slov. Bistrice in Gradca v Enns in Wels. Huzarski polk šte. 16 pride v Maribor, Gradec in Radgono.

Druge spremembe za naše kraje niso važne.

Učiteljska služba v Lehnu pri Ribnici na Štajerskem je torej razpisana z rokom do 30. t. m. Ta služba je v II. plačilnem razredu, krajni šolski svet pa da formalno skušenim učnim osebam obojega spola prosto stanovanje in kurjavo. To in dejstvo, da je Lehen slovensko-naroden in si želi občinstvo narodnega učitelja, je gotovo vabljivo dovolj, da se zglati prav dobra učiteljska moč za službo v Lehnu. — Kako prav so imeli slovenski listi, ko so se oglasili zoper imenovanje učiteljice Wach za to šolo. Proti ropotanju v časopisih so se razpošiljali popravki v korist Wachovi, dokazalo pa se ni: 1. da obvladuje imenovana »popolnoma« slovenski jezik, 2. da bi imela izpit iz slovenskega jezika. Da, ta učiteljica se je izrazila sama, da se hoče na slovenski šoli šele izuriti v slovenskem jeziku. — V Lehnu pač nimajo šol za poskuse in za nadaljna izobraževališča gojenk iz nemških zavodov. Prav imajo!

V Dolu pri Hrastniku je umrl župan gosp. Franc Peklar.

Nemiri na vseučiliščih v Gradcu in na Dunaju. Italijanski visokošolci na Dunaju in v Gradcu so v znamenje protesta proti vladi, ki jim noče dati vseučilišča, preprečili par dni vsa predavanja. Nemški visokošolci so jih vsled tega napadli in prišlo je do krvavih pretepov. Ranjenih je bilo posebno v Gradcu prav težko nekaj visokošolcev. Taki neredi in nemiri bodo na vseučiliščih vedno, dokler vsi narodi ne dobimo svojih pravic.

Novi bankovci. Nove bankovce po dvajset kron dobimo prihodnje leto meseca maja, in sicer bodo malo manjši od sedanjih ter se bliščali pri luči v raznih barvah. Listi trdijo, da jih ne bo mogoče ponarejati tako lahko, kakor sedanje.

Vsled naraščajoče draginje je prišlo med delavci na Češkem do velikih izgrediv v mestu Nahod. Tudi v drugih mestih so bili protestni shodi.

Ne v Ameriko. Vsled denarne krize je bilo pretečena tedna v amerikanskih mestih odpuščenih nad 100.000 delavcev, ki so sedaj brez zaslužka. — V južni Ameriki delajo s tistimi, ki nimajo svojega denarja in so prišli tja s pomočjo agentov, kakor s kakimi sužnji. Torej ne v Ameriko! Kdor je delaven in pošten, najde v naših krajih v domovini dela dovolj.

Jesenice najvažnejše raztočišče železnic — izgubljen za Slovence — tako se bere po večletnem boju med brati po slovenskih listih ter se kliče prokletstvo na one, ki so tam izdali slovensko stvar.

V prvo prosimo slovenske liste, naj prenehajo s tem »večno izgubljeni«, kajti to jemlje v enakih slučajih ves pogum, slabi voljo. Povrh pa so razni ti slovenski listi tudi tega krivi, saj so z objavami netili razpor. Drugič pa to tudi ni res, kajti neumljivo se nam zdi, da bi vsaj sedaj po spoznanju resničnega položaja bili tamošnji voditelji, naj bodo že »liberalci« ali »klerikalci« duševno tako zaostali in bili tako neomikani, tako zaslepljeni, da bi videli svoje narodno, socialno in tudi strankarsko delo v tem, da se med seboj doma in javno pred svetom v listih — le obirajo, grdi in smešijo ter si očitajo podlosti. Mi prisodimo tem in drugim vsaj toliko zdravega, praktičnega razuma in socialnega smisla, da spoznajo, da so šli v

tem boju oboji predaleč ter pozabili na — krščanstvo, omiko in narodnost. Prisojamo jim in vsem drugim v enakem položaju, da najdejo preko glav »liberalnih« in »klerikalnih« ljubljanskih »političnih matadorjev« zopet skupno pot ter si podajo roke v spravo in pozabijo vse, kar se je — edino v veselje in korist našemu skupnemu nasprotniku — zgodilo v tem nesrečnem, medsebojnem boju, potem pa s podvojenimi močmi pojdejo v boj nad skupnega nasprotnika, ki jim grozi vzeti domačo grudo, domačo streho, domači jezik in — kruh!

Slovenski Jeseničani, pogumno v boj! Vsi slovenski rodoljubi zrejo na vas in pričakujejo poštene, odločne borbe proti skupnemu nasprotniku.

Koroško.

Iz Borovelj. Po volji naših voditeljev je torej naš poslanec Grafenauer v »Slovenskem ali Šusteršičevem klubu«. Po besedah prejšnjega leta nismo pričakovali tega ne od Grafenauerja ne od drugih voditeljev, ampak mislili smo, da raje ostane naš poslanec sam, kakor, da se ukloni tem kranjskim vodjem, ki so nastako zanemarjali in nam toliko škodovali, kakor so nam po raznih shodih pravili naši govorniki. Mi s svojo priprosto pametjo res ne vemo, ali mislijo naši govorniki resno, ali pa hodijo brit noreca iz nas. Na vsak način pa je tako početje slabo in zginilo bo še tisto zaupanje do slovenskih mož, ki še obstoja in minila bo tudi pri ljudstvu vsa navdušenost za narodno in gospodarsko našo stvar.

Sklenilo se je sicer, naj se jugoslovanski poslanci združijo, pa to se je zgodilo menda le zaradi lepšega. Če so mislili gospodje s tem resno, morali bi vendar z dobrim vzgledom to pokazati ter priporočati, naj naš poslanec vstopi v »Jugoslovansko zvezo«, saj je ta ustanovljena z namenom, da so v njej vsi jugoslovanski poslanci. Kranjski vodje »Slov. kluba« so bili ravno proti tej združitvi, a zato se naši gospodje vedno k njim silijo.

Komaj smo se začeli veseliti, da složno in odločno napredujemo, pa že spet počasi lezemo v stare grehe. Tako nas delavce in tudi druge tirajo k drugim strankam, posebno socijalnim demokratom, kajti če ti enkrat rečejo, da je kaj črno, ostane pri njih črno, če je belo, ostane belo, pri naših ljudeh pa ne.

Narodni delavec.

Borovlje. Nemški turnverein je imel svoje letno zborovanje. Pa glej te junake, skoro vsi nosijo pristno slovenska imena. Podvojiti hočejo svoje delo ti narodni odpadniki, izzivati s svojimi kresi, izleti itd. Slovenski Borovljčani in okolica vzdramite se in jasno povejte, kako se imajo vesti ti ljudje, kadar kot nepoklicani gostje pridejo dražiti na našo zemljo!

Dopisi.

Dijaška kuhinja v Ptuj. To podporno društvo je imelo za preteklo šolsko leto 1906/7 svoj občni zbor dne 19. vinotoka t. l. Iz blagajnikovega poročila vidimo, da je imelo društvo dohodkov 1993 K 92 v,

stroškov pa 2163 K, torej primanjkljaja 169 K 8 v. Darovali pa so društvu: Deželni zbor štajerski 800 K, okrajni zastop ptujski 400 K, hranilno in posojilno društvo v Ptuj 200 K, posojilnice v Ormožu, Makolah in Gornji Radgoni po 30 K, v Framu 20 K in v Ljutomeru 10 K; volilo + prof. Gomilška 48 K 49 v, pri domačih udih se je nabralo 261 K, pri vnanjih pa 95 K (med temi R. Š. po župniku Jož. Ozmeu 50 K).

Za tekoče šolsko leto se je izvolil stari odbor in sicer dr. Fran Jurtela za predsednika, za odbornike pa: dr. T. Horvat, prof. A. Kolarič (tajnik), prof. Komljanec (blagajnik), dr. B. Stuhec, Jož. Zelenik (predsednikov namestnik); za namestnika dr. A. Brumen in Al. Pinterič, za računsko pregledovalca M. Koje in J. Slavinec.

Ko izreka odbor zahvalo vsem dobrotnikom, ponavlja ob enem prošnjo, da se prijatelji učeče se mladine blagohotno spominjajo ptujske dijaške kuhinje tudi v tem letu, zlasti ker se je letos oglasilo in sprejelo zopet večje število vrednih in potrebnih dijakov, tako da so stroški preračunjeni na 2800 K.

Spodnja sv. Kugnota. V naši župniji se je dne 4. t. m. spet pokazala »nemška kultura« v pravi luči. Arnold Tisso, znan mlad hajlovec, nadebudni sin Ernesta Tisseja je namreč omenjenega dne »zmaknil« gostilničarju g. Frasu 28 šport-svalčice. Ker so navzoči gostje tatvino opazili, je seve »nemški kulturonošec« bil primoran svalčice vrniti. Ker se mu s svalčicami ni posrečilo, je Arnold pocedil svoje »sline« po neki kroni, ki je na mizi ležala; ta nameravani »atentat« na krono je k sreči lastnik iste pravočasno opazil, ter preskrbel, da je bil mladi hajlovec namesto krone — pošteno birman, kajti »ta ušesni zakrament«, ki mu ga je »podelil« neki zaveden Slovenec, je vsekako prikladen za tako »močno nemško kri«, kakor jo nosi Arnold Tisso. Omenimo še, da je to tisti Arnold Tisso, ki je svoj čas v Mariboru nesramno izzival mirne slov. dijakke ter bil zato z ječo in globo kaznovan.

Gospodarske vesti.

Določbe za davka prosto kuhanje žganja za domačo rabo.

Na vseh shodih so se kmetje pritoževali o težkih določbah glede kuhanja žganja. Poslanci so torej pritiskali na vlado, naj olajša kolikor mogoče kuhanje žganja, ki ga rabijo kmetje za sebe. Vršili so se pogovori in na podlagi teh je izdalo finančno ministerstvo sledeče določbe:

Davka prosto kuhanje žganja za domačo rabo je omejeno na dežele, v katerih je že vpeljeno po posebnih predpisih.

Dovoljuje se le onim, ki izkuhavajo žganje iz svojih lastnih pridelkov za samega sebe ali pa za dotične, ki so pri njih na hrani in stanovanju kot domačini in posli, v svojih lastnih prostorih in zemljiščih, katere posedujejo, odnosno obdelujejo, pa ne trgujejo z opojnimi pijačami (žganjem, vinom, pivom) ne na drobno niti drugače in se ne pečajo s pridelovanjem rozolje, likerja in drugih opojnih pijač, pomešanih z raznimi primeski.

Dovoljuje se davka prosto kuhanje žganja od leta do leta posameznim strankam, ako prosijo za to pri pristojni finančni oblasti prve inštanice.

Množina žganja, ki se sme pri vsakem gospodarstvu tekom enega leta z ozirom na število družine

skuhati, se določi v dovolitvi in vpiše v naznanilnih in pregledniških polah.

Nobena dovolitev se ne sme glasiti na več kakor 56 litrov in davka prosto kuhano žganje ne sme biti močnejše kakor 50 stopinj.

Pri odmerjenju množine za vsako leto se je ozirati na množino v deželi običajno zavžitih opojnih pijač in na krajevne razmere.

(Torej več kakor 56 litrov ne bo mogel nobeden posestnik davka prosto kuhati in to žganje ne sme biti premočno, imeti sme le 50 stopinj alkohola).

Za kuhanje davka proste množine žganja se dovoljuje navadno le ena nepretrgana doba, v kateri se mora kuhati izvzeto nedelje in praznike nepretrgoma, brez presledka.

Ako je potrebno, se lahko dovoljeni čas za vinske tropine deli na dva ali tri dele, za moštasto kuho dva dela in za vinske drože tri dele v letu.

(Ta določba pravi, da ni treba kuhati vsega naenkrat, ampak dovoli se tudi, ako se to posebej zahteva in utemelji, več obrokov.)

Če ima kdo dve ali več vrst kuhe, ki niso istočasno pripravna za kuhanje, (n. pr. rana in pozna jabolka, slive, hruške itd.) in jih hoče porabiti za žganje, lahko za vsako vrsto določi poseben rok.

(V pojasnilo k tej točki povemo sledeče: posestnik A. ima zelo pozne in zelo rane hruške. Rane hruške bi mu torej zgnjile in postale za kuho neporabne do tedaj, da bi bile pozne hruške za kuho zrele in pripravne. Zato pa lahko prosi ta posestnik, naj mu finančna oblast da en obrok za rane ali zgodaj zrele in en obrok za kuho pozno zrelih hrušek.)

(Konec prihodnjič.)

Razne vesti.

Velik potres je bil v osrednji Aziji. Posebno prizadeto je mesto Karataga in okolica. Listi poročajo iz teh krajev, da so vse hiše razrušene in da je pod razvalinami našlo več tisoč ljudi svojo smrt.

Na Jadranskem morju vozeči parobrodi avstrijske parobrodne družbe Lloyd morajo imeti vsled najvišjega ukaza na prvem mestu hrvatske napise in še le na drugem mestu italijanske. Tako so si obmorski naši hrvatski bratje znali priboriti veljavo svojega jezika. Napnimo tudi mi vse sile, da priborimo veljavo našemu jeziku na železnicah in pri vseh drugih javnih napravah.

Tudi kralji imajo dolgove. Portugalski kralj in njegova rodbina ima skoro 5 milijonov kron dolga. To pa radi tega, ker mora iz svojih kraljevskih dohodkov plačevati vzdrževanje muzejev, državnih kočij, sprejemanje zastopnikov drugih držav, ter vzdrževanje državnih palač. Portugalski parlament je sklenil odvzeti kraljevi rodbini nekaj teh državnih stroškov ter tako zboljšati gmotni položaj svojega kralja.

Nesreče na železnicah v Severni Ameriki se po najnovejšem poročilu komisije za promet med državami močno množe vsled raznih okolištin. Od junija lanskega leta, do junija letošnjega leta je bilo na severo-amerikanskih železnicah ubitih nad 5000, ranjenih pa 76.285 ljudi. Naraslo je od prejšnjega leta to število za 775 mrtvih in 9577 ranjenih. Tudi v naših krajih se nesreče na železnicah množe.

Največji daljnogled na svetu bo dal napraviti ameriški milijonar Karnegi za svojo zvezdarno na gori Vilson v Kaliforniji. Samo za eno steklo k temu daljnogledu je dal 45.000 dolarjev. (En dolar je približno 5 kron). Steklена plošča bo tehtala 4500 kg. ter bo 33 cm. debela. Iz nje se izbrusi okroglo stekleno zrcalo s premerom 100 palcev.

Zakonski načrt za obdačenje avtomobilov je finančni minister že predložil poslanski zbornici. Davek bo znašal od avtomobila 200 kron in višje, po velikosti.

Dohodke od tega davka si delijo država in dežele. Pričakovati je, da bo stopil zakon prihodnje leto že v veljavo, ker se zavzemajo posebno vsi kmetski poslanci za obdačenje in tudi nekteri meščanski.

Nesreče na morju. Dognalo se je, da utone približno vsako leto okrog 12.000 ljudi na morju, potopi in razbije ter ponesreči se pa nad 2000 ladij.

Učimo se odločnosti! V nemškem delu češke kraljevine prebiva tudi precej Čehov. Ti tirjajo neizprosno svoje narodne pravice tudi če se — tožijo med seboj. Tako je bilo v Hebu. Obe stranki sta zahtevali, naj se obravnava in razsodba izvrši v češkem jeziku. Ker je večina v tem sodnem okraju nemška, protivili so se temu eemški sodniki, a niso prodrli. Nadsodišče je razsodilo, da mora sodnija sprejeti in izpeljati tožbo v češkem jeziku. Tako se bo to sedaj izvršilo. Nemci so zagnali radi tega velikanski vrišč. Nemški poslanci, nemški narodni svet, nemški zaupniki in hebski mestni zastop, vse kriči, a zgodilo se ni nič drugega, kakor da se je zlomila nedopustna nemška ošabnost, da sta češki stranki dosegli svoje narodne pravice.

Učimo se od Čehov odločnosti in vstrajnosti, učimo se pa tudi od Nemcev. Če oni branijo to, kar ni pravično z vso odločnostjo, kako moramo še le mi svojo sveto in pravično stvar!

Nemški cesar in cesarica potujeta sedaj po Angleškem. V raznih govorih naglašajo, da je nasprotstvo med Nemčijo in Angležko neutemeljeno. To je poslušati in govoriti prav lahko in lepo pri obedu, a v resnici bo nasprotstvo ostalo zaradi silnega tekmovanja pri trgovini in industriji, od katere večinoma obe državi živita.

Če sta dva lačna, pa je samo en kos kruha, ki za oba ni dovolj velik, pa se navadno stepeta.

Tako je z Angleži in Nemci, kar potrjuje tudi to, da obe državi gradita vedno več bojnih ladij.

Za svoje someščane v smrt. V ameriški državi Mehiko se je dogodil sledeči slučaj na železnici. Na postaji mesta Nakosari se je vnel tovorni vlak, ognja v trenutku ni bilo mogoče pogasiti, a dva vagona sta bila polna dinamita. Ako bi se razletel ta na kolodvoru, razdejal bi tudi velik del mesta. Strojevodja je videl velikansko nesrečo, zato je rekel vsem, naj se hitro odstranijo, sam pa je v najhujšem diru peljal goreči vlak ven iz mesta. V par minutah se je zaslislalo votlo gromenje, streslo se je vse, vnel se je dinamit in od vlaka in strojvodje niso našli ničesar. Mož je žrtvoval svoje življenje, da je rešil mesto. Hvaležni meščanje mu postavijo lep spomenik.

Položaj kmetkega ljudstva na Rumunskem. Poročali smo letos, kako nenadoma so se na Rumunskem puntali kmetje. Navedli smo tudi pglavitne vzroke. Naj služi še sledeče v pojasnilo našim bralcem, kak je položaj kmetkega ljudstva na Rumunskem! Kmetških nad 21 let starih mož je 500.000 sploh brez vsega posestva. Približno 60.000 kmetških rodbin ima majhna posestva do 1/2 ha ali približno 1 plug. Taka posestva jim ne nesejo niti tretjega dela, kar rabijo za življenje.

800.000 kmetških posestnikov ima komaj po 1—2 hektarja velika zemljišča. Tudi tako zemljišče ne more preživeti posestnikove rodbine. 132 000 kmetov ima posestva velika po 2—3 hektarja, da se na njih komaj preživijo. Skupaj torej nad 920.000 kmetških rodbin, ki morajo jemati zemljo v najem. Le nekaj nad pol milijona kmetov se lahko preživlja na svojem posestvu. Nasproti tej množici pa je 4171 veleposestnikov z ogromnimi posestvi ki imajo 3/4 (tri petine) vse zemlje in jo dajejo večinoma v najem podjetnikom, ti pa kmetškemu ljudstvu. Posestniki in podjetniki pa hočejo imeti lepe dohodke in dobičke iz najemnine. Tako se v Rumuniji izsesava ljudstvo.

Listek.

Pavluša.

Na Ptujskem polju zapisala I. Recel in L. P.

Tudi tretja straža ga prime in hoče imeti četrtino. Pavluša pa postane že nevoljen zaradi tenesramnosti in zakliče: »No, kaj si že tako siten, dobiš tudi ti četrtino, saj mi še ostane zadnja četrtina.

In prišel je v grad. Take krasote še ni videl. Blišč mu je jemal kar pogled. Toda ni bilo časa, da bi si vse lepo pregledal, ker prišel je k njemu razveseljen kralj in ga vprašal, kaj zahteva za to, da je pripravil njegovo hčer k smehu. 25 graščin mu je že obljubljenih toda, dobi še več, ako hoče.

Pavluša ne pomišlja dolgo, ampak se takoj odreže:

»Ako mi gospodje res hočete kaj dati za to malenkost, potem vas prosim, dajte mi s to palico silnih 100 udarcev na hrbet.«

Vsi navzoči so se glasno nasmejali Pavluševemu neumnemu odgovoru. Videli so, da je norec. Pavluša pa ostane pri svoji prošnji, kar mu je kralj moral nazadnje obljubiti, čeravno mu je bilo zelo neljubo. Služabniki privlečejo dolgo klop v dvorano, nek silni vojak vzame palico v roko in kralj veli Pavluši, naj se vleže na klop.

»O ne tako naglo«, reče Pavluša, »jaz sem prvo četrtino že prodal vašemu stražniku. Le pošljite po njega.«

Stražnik pride in Pavluša ga vpraša pred kraljem: »Kaj ni res, da sem tebi obljubil četrtino darila?« »Da, res je«, odgovori stražnik v veselem upanju, da dobi najmanj 6 graščin. »Obljubil si mi je, in jaz jih tudi hočem imeti in je zahtevam«.

»Potem pa se kar položi po trebuhu na klop«, ukaže mu kralj smehljaje, »da dobiš svojih petindvajset«.

Stražnik se ni nadejal takega darila, toda bilo je že prepozno. Vojak mu jih je nameril in se ni zmotil niti za eno.

Pavluša je dobro štel. Stražnik ga je na koncu jezno pogledal in odšel škripaje z zobmi.

»Onih petinsedemdeset boš pa vendar dobil sam«, reče kralj.

»Tudi ne toliko. Prodal sem tudi drugo četrtino. Pokličite svojega drugega stražnika«.

Stražnik pride na kraljevo povelje in Pavluša ga vpraša ravno tako kakor prej prvega. Stražnik je priznal z veseljem in konec je bil, da si je nesel težkih petindvajset znamenj na hlačah spet na svoje stražarsko mesto.

Listnica uredništva.

Nekaj dopisov pride prihodnjič, ker smo hoteli danes prinesiti doležbe finančnega ministrstva o žganjekuhi.

Posojilnica v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Posojilnica v Celju
ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadrušnikov, kateri imajo vsega nad
88.000 K

vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6 milijonov K hranilnih vlog in nad

330.000 kron

rezervnega zaklada.

Hranilne vloge
sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po $4\frac{1}{4}\%$, posojilnica plačuje

rentni davek

sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni in hipotekarni kredit proti $5\frac{1}{2}\%$ in 5% obrestovanju.

Posojilnica uraduje vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne razun nedelje in praznike.

Notarska pisarna

c. kr. notarja Bratkoviča v Ptuj u nahaja se od
11. novembra t. l. naprej v hiši gospe Skraber, na
Minoritskem trgu zraven spodnje lekarne (apoteke)

nasproti sodnji.

Kalijeva sol in kajnit

so neobhodno potrebna umetna gnojila in kdor gnoji z žlindro, mora gnojiti tudi s kalijevo soljo ali kajnitom.

Prodaja pri

P. Majdič-u
trgovina z železnino „Merkur“
Celje.

Pri celih vagonih posebno nizke cene. Poučni spisi zastonj.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

ZVEZNA TRGOVINA

Celje, Rotovška ulica št. 2.

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Svinčnike, kamenčke, peresa, tablice, peresnike, gobice, radirke in črnilo.

Trgovske knjige v vseh velikostih, črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl, ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Papirnatte vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejše do najfinejše izpeljave.

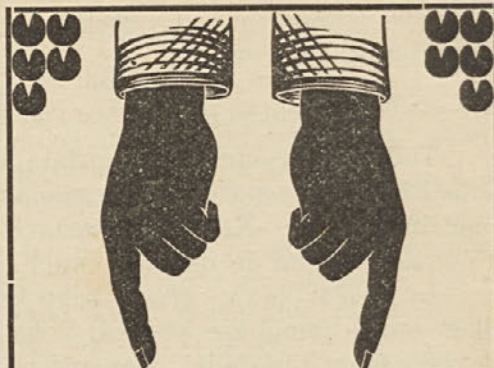
Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznano dobro blago. Solidna in točna postrežba

Zanesljivo najboljše in najcenejše umetno gnojilo, ki vsebuje fosforovo kislino, je

**Tomaževa
žlindra**

iz Tomasovih tovarov, Berolin.

Glavni zastopnik za Spodnje Štajersko trgovina z železnino „Merkur“

P. Majdič, Celje.

Pozor
na znamko
„Zvezda“.

Ceniki in
poučni spisi
zastonj.

F. PAMM, Krakovo,

Zielonove ulice 3.

Razpožilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto bogato ilustr. cenike o urah, zlatnimi, srebrnimi, orodju in godalih.

Najnovejša iznajdba i

Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti samo s

**Smekalovimi
brizgalnicami**

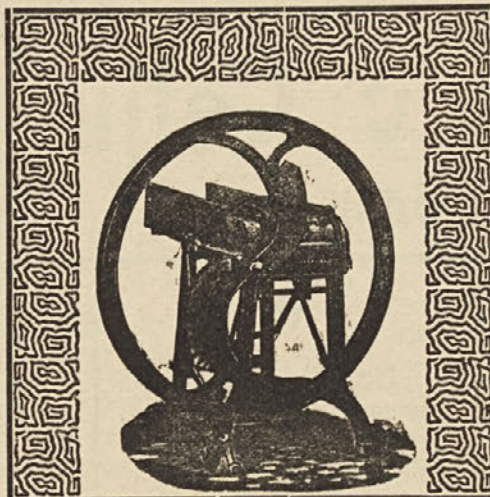
s 40% delavske sile pomanjšanim ravnotežjem nove sestave, koje od desne in leve strani vlečejo in mečejo vodo. — V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnic nepotrebno.

R. A. Smekal
Zagreb

Skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, čelad, pasov, sekiric in gospodarskih strojev ter motor-mlinov.

Izdelujem najmoderneje vse sokolske oprave.

Obročno odplačivanje. 140 odlikovanj.

: Slamoreznice :

kakor druge poljedeljske stroje najboljše kakovosti priporoča trgovina z železnino „Merkur“

P. Majdič, Celje.

Peči za šole, za kurjavo z žaganjem, razne šteditilnike, vodovodne cevi in naprave, nepremočljive vozne in komatne plahte.

— Umetna gnojila! —

Postavno zavarovano.

Edin pristni balzam
lekarna „Angela variha“
A. THIERRY
v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Vsako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je
THIERRYJEV BALZAM

z zeleno varstveno znamko z nuno 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali velika specialna steklenica s patentnim zaklopom K 5.—

Thierryjevo centifolijsko mazilo

za vse, še tako stare rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3-60. Pošilja se samo po povzetju ali denar naprej.

Te dve domači zdravili ste kot najboljši splošno znani in staroslavni.

Naslavlja naj se na

lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloga po skoro vseh lekarnah. Knjižice s tisoči izvirnih zahvalnih pism zastonj in poštne ne prosto.

Priporočajte,

naročajte

in širite

„Novi Slov. Štajerc“!